

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/128

Karar No : 1980/205

ÖZET: Politik ve ideolojik saikle ilenen, sıkıyönetim ilânına neden olan ve bu tür suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunan sulara ait davaların Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mehmet Sait Özdemir, Hüseyin Gökçaya

O L A Y 1) Sanık Mehmet Sait Özdemir'in 13.3.1979 tarihinde sahibi bulunduğu

İhlâs Kitap Evi'nde yasaklanmış Said'i Nursi-ye ait çok sayıda kitabı bulundurduğu ve satışa sunduğu, böylece laikliğe aykırı olarak devletin içtimai veya siyasi veya hukuki temel nizamlarını kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amacıyla dini veya din hissiyatı alet ederek propaganda yaptığı iddiasıyla Ankara C.Savcılığı'nın 14.3.1979 günlü iddianamesiyle sanığın eylemine uyan Türk Ceza Yasası'nın 163/4-5 ve 173/Son maddeleri uyarınca cezalandırılması istemiyle Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi, 22.5.1979 gününde, 1979/51-120 sayı ile: Sanığa yüklenen suçun, 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesinde yazılı suçlardan olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

2- 8.2.1979 gününde İstanbul Müftü Vekili Timurtaş Uçar'ın doldurduğu ve devletin temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak suretiyle laikliğe aykırı propaganda dayı içeren bazıları sanık Mehmet Özdemir'in İstanbul'dan getirdiği ve diğer sanık Hüseyin Gökçaya ile dükkânında yüksek sesle dükkân dışına yayınlamak suretiyle propaganda yaptığı iddiasıyla Ankara C.Savcılığı'nın 20.2.1979 günlü iddianamesiyle sanıkların eylemine uyan Türk Ceza Yasası'nın 163/4. ve 173/Son maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi, 21.5.1979 gününde, 1979/33-108 sayı ile: Sanıklara yüklenen suçun Anayasa ile kurulu düzeni değiştirmeye yönelik bir nitelik taşıdığı ve sıkıyönetim ilân nedenleri kapsamına girdiği düşüncesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesi, 29.2.1980 gününde, 1980/118 esas sayı ile: Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 22.5.1979 günlü, 1979/51-120 ve Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 21.5.1979 günlü, 1979/33-108 sayılı dava dosyaları şahsi bağlantı nedeniyle birleştirilerek duruşmaya devam etmiş ve sonuçta, sanıklara yüklenen ve Türk Ceza Yasası'nın 163. maddesine uyan suçun 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesinde yazılı suçlardan olmasına karşın bu suçların fikir suçu niteliğinde olduğu, sıkıyönetim

ilân neden ve faaliyetlerine ilişkin yaygın şiddet eylemi niteliğinde taşımadığı, sık yönetim mahkemelerinde görülmekte olan herhangi bir dava ile de bağlantılı olmadığı, buna göre, bu davaların Ankara 3. ve Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemelerinde görülmesi gerektiği kanısına vararak, görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, Uyuşmazlık Mahkemesi kararı gelinceye değin yargılanmanın ertelenmesinin karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Başkan Ahmet H. Boyacıoğlu, Üye Fethi Özdural, İsmail Oğuz, Hakkı Müdrisoğlu, Şeref Tolungüç, Servet Tüzün ve İsmet Onur'un katıldığı 30.6.1980 günlü oturumda, geçici raportör Muzaffer Akçay'ın raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavlığının bu davada Askeri Yargı'nın, Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; oturuma, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu'nun yazılı düşünceleri doğrultusundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Suç, sıkıyönetim ilânından sonra, sıkıyönetim bölgesi içerisinde işlenmiştir. Eylem Türk Ceza Yasası'nın 163. maddesine uymakta ve 1402 sayılı Yasa'nın 15/A maddesinde sayılan suç türünden bulunmaktadır.

1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesinde sayılan suçlardan, sıkıyönetim ilânına veya faaliyetlerine ilişkin olanları, sıkıyönetim bölgesinde işleyenleri, sıkıyönetim asker mahkemelerinde yargılanmaları anılan madde gereğidir.

Öte yandan 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre, sıkıyönetim ilânından sonra işlenen suçun, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak anlam içerisinde bağlantılı bulunması gerekir.

Anayasa'nın 124., sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevlerini belirleyen 1402 sayılı Yasa'nın 13. ve 15. maddeleri hükümleri karşısında olay kısmında oluş biçimi açılan ve Türk Ceza Yasası'nın 163/4. maddesine uyan lâikliğe aykırı propaganda yapmak suçu, yasada, "Lâikliğe aykırı olarak, Devletin içtimai veya iktisadi veya siyasi veya hukuki temel nizamlarını, kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amacıyla veya siyasi menfaat veya şahsi nüfuz temin ve tesis eylemek maksadıyla dini veya dini hissiyat veya dince mukaddes sayan şeyleri alet ederek hemesuretle olursa olsun propaganda yapma" biçiminde tanımlandığına, suçun, lâik cumhuriyete karşı ve cumhuriyet rejimini yene teokratik devlet düzeni getirme amacına yönelik bulunmasına, Anayasa'nın tanıdığı demokratik düzeni, temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırma = amacı güttüğüne ve yaygın şiddet eylemlerinin ^{ve} anarşik ortamın yaratılmasının kökenini oluşturmasına göre, sıkıyönetim ilânını gerektiren suç niteliğindedir ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el ko

duğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılıdır. Bu bakımdan davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Bu nedenlerle Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin başvurusunun reddine karar verilmelidir.

Hakkı Müderrisoğlu ve Servet Tüzün bu görüşe katılmamışlardır.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 29.2.1980 gün. 1980/118 esas sayı ile yaptığı başvurusunun reddine, Hakkı Müderrisoğlu, ve Servet Tüzün karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 30.6.1980 gününde kesin olarak karar verildi.

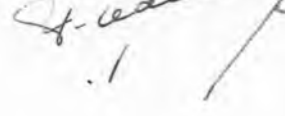
Başkan.

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdemir

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Hakkı Müderrisoğlu

Üye

Şeref Tolungüç

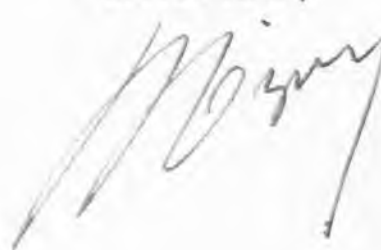
Bu kararın Resmî gazetesinde
Yayımlı uygundur.

Başkan

Üye

Servet Tüzün,

Üye

İsmet Onur

